

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. II. An saltem divinitus reviviscere poßint peccata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO OCTOGESIMA NONA.

De reditu peccatorum.

SECTIO PRIMA.

An peccata per Pœnitentiam semel remissa redeant.

I.
Status præ-
sentis con-
troversia.

ON quærimus utrum idem nume-
ro actus peccati, qui semel fuit pro-
ductus, possit reproduci, & hoc
sensu peccatum remissum redire;
hæc enim difficultas communis est
omnibus actibus, imo & rebus quibuscumque,
de quibus universim disputant Philosophi, an se-
mel destructæ redire naturaliter possint.

II.
Non quæri-
mus an in
peccatore
post annihila-
tionem
reproduci
possit pec-
cata.

Nec etiam quærimus, si Deus annihilaret ho-
minem aut Angelum, qui peccaverat, eosque
denuò reproduceret, utrum cum iis simul re-
dirent peccata non remissa, quæ prius commi-
serant; hoc enim à multis conceditur. Nostra
ergo quaestio est, utrum peccatum semel con-
donatum, seu per pœnitentiam deletum, possit
reviviscere, & animam denuò inficere.

III.
De facto
peccata se-
mel remissa
non redeunt.

Conclusio: Peccata semel remissa de facto
nunquam redeunt: ita Sanctus Thomas hic,
quaest. octogesima octavâ, art. primo, quem
communiter sequuntur Theologi, Suarez disp.
decimâ tertiâ, sect. primâ, num. quarto, Vas-
quez, prima secundæ, disp. ducentesiâ, num.
vigesimo tertio, & alii contra Hugonem Victo-
rinum, Gratianum, & alios: nec planè abnu-
it Magister distinct. 22. cap. ultimo. Probatur
conclusio ex Gelasio Papa capite Divina, dist.
quartâ de Pœnitentiâ, ubi sic habet: *Divina ele-
mentia peccata semel remissa in ultionem iterum redi-
re non patitur*: probarique ulterius potest ex illo
Ezechielis decimo octavo, ubi de peccatis per
Pœnitentiam deletis ait Deus: *Omnium iniqui-
tatum ejus non recordabor amplius*. Idem expressè
docet Sanctus Prosper apud Vasquez loco jam
citato. Idem etiam probat Sanctus Thomas ci-
tatus in argumento: *Sed contra* ex illo ad Roma-
nos undecimo, *Sine Pœnitentiâ sunt dona Dei*.

IV.
Quo sensu in
sacra Literâ
dicatur Deus
recordari
peccatorum,
quorum fue-
rat oblitus.

Nec obstat quod in Scripturâ subinde dici so-
leat, Deum denuò recordari peccatorum, quo-
rum antea fuerat oblitus, & alia hujusmodi; hæc
enim solum significant Deum differre ad tempus
pœnas temporales peccatis illis debitas, ita ut
illorum oblitus videatur.

V.
Obijciunt
parabola de
domino prius
debitum exi-
gente à ser-
vo, qui suo

Obiectio hic celebris est circa parabolam à
Christo Matthæi decimo-octavo positam, ubi
cùm dominus famulo veniam petenti, debitum
dimisisset, postea cùm in conspectu parcere no-
luisse, jussit eum dominus in carcerem detrudi,
donec totum prius debitum solvisset; & addit

Christus: *Sic Pater meus cœlestis faciet vobis, si non
remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris.*
ergo peccata remissa redeunt.

Varie Parabolæ hujus solutiones videri po-
tunt apud Suarez & Vasquez citatos. Responderi
potest primò redire idem debitum quoad spe-
ciem seu substantiam, nempe pœnam & damna-
tionem æternam, quod debitum per singula pec-
cata mortalia incurritur: hoc tamen debitum
non contrahitur ratione peccati præcedentis
jam dimissi, sed ratione subsequenti & novo ti-
tulo, sicut & Dominus ille adductus in parabolâ
non ob debitum jam remissum servum punivit,
sed ratione illius crudelitatis in fratrem commissæ,
novam ei multam pecuniariam priori æqualem
imposuit, licet in exemplis & parabolis non sit
quærenda omnimoda paritas. Secundò addit
Vasquez conformiter ad jam dicta, Deum ratio-
ne peccati crudelitatis in fratrem permittere, ut
homo in tot peccata labatur, donec exæquent
pœnam omnem peccatis jam dimissis debitam.

Tertiò dici potest, redire prius debitum vir-
tualiter, & secundum quid, nimirum quod ra-
tione ingratitude ortæ occasione peccatorum
jam dimissorum sequens peccatum sit gravius,
& consequenter pœna major, etsi nullum pecca-
tum sit, in quo hæc malitia ingratitude non re-
periatur, cùm omne peccatum post multa à Deo
accepta beneficia committatur. Quatuor verò
à Sancto Thoma & Theologis numerantur pec-
cata contra gratitudinem, ob quæ peculiariter
dicuntur redire peccata modo jam dicto, nempe
odium fraternum, Apostasia, ommissio confessio-
nis sacramentalis, & dolor de priori emendatio-
ne & pœnitentiâ.

Quoad Patres, qui frequenter asserere viden-
tur peccata redire, dicere possumus eos aliquo
ex iis modis, quibus parabolam explicuimus, esse
accipiendos, sicut Sanctus Thomas quaest. octo-
gesimâ octavâ, art. primo ad primum, explicat
Sanctum Augustinum.

VI.
Varia ad
hanc para-
bolam res-
poniones.

VII.
Responderi
insuper po-
test, redire
prius debi-
tum vir-
tualiter.

VIII.
Quid velint
Patres, dum
dicere vi-
dentur pec-
cata redire.

SECTIO SECUNDA.

An saltem divinitus reviviscere possint peccata.

I.
Peccata se-
mel remissa,
nec per po-
tentiam ab-
solutam pos-
sunt reviv-
iscere.

DICENDUM, nec per potentiam absolutam
possunt peccata semel remissa reviviscere: nec per po-
tentiam absolutam pos-
ita Auctores citati contra Valentiam hîc, quaest.
quintâ, puncto primo, & Cominck disp. secundâ,
num. centesimo quinquagesimo, & alios non-
nullos.

nullos. Probatur tamen conclusio, nam ut optime notat Suarez hic, in commentario articuli primi, nullus effectus privativus pendet in sui conservatione à duratione causæ, à quâ fuit res illa destructa, sed si semel est destructa, quantumcumque causa destruens cesset, tandiu manebit destructa, donec iterum producat. Cum ergo, sive per infusionem gratiæ, sive per condonationem extrinsecam peccatum verè destruitur, & non tegatur solum, seu non imputetur, ut volunt hæretici, ad hoc ut redeat debet iterum produci, sed homo illud iterum non producit, nisi iterum peccando, tunc autem novum peccatum committit, Deus verò non potest illud per se iterum producere, ergo.

II.
Probatur
assertio ex
emplo ab
humanis
deducto.

Secundò probatur: Nam inter homines si unus alteri debitum aut offensam remittat, postea ut velit, non potest efficere ut prior obligatio redeat, nec hominem illum sibi iterum debitorem constituere, quantumcumque milles eum remissionis factæ pœniteat. Undelicet Deus (quod omnino implicat) esset mutabilis, possetque priorem voluntatem retractare, adhuc non posset hominem denuò constituere peccatorem, cum hoc pendeat ab ipsâ voluntate hominis, sicque affectu solum id vellet in eo casu impossibili Deus, non effectû. Dices, videri in hoc casu impossibili, fore peccatum habituale; esset enim actus peccati præteritus & non condonatio, hic autem est conceptus peccati habitualis, ergo. Contra hoc

III.
Ostenditur
in hoc ho-
mine non
dari pecca-
tum habi-
tuale.

Tertiò probatur conclusio: Peccatum habituale est actus præteritus non condonatus, sed hic non est actus præteritus non condonatus, ergo. Probatur minor: Ut actus præteritus denominari possit non condonatus simpliciter, nunquam debuit condonatio circa illum versari; sic enim simpliciter dici non posset non condonatus, seu nunquam condonatus, qui est conceptus peccati habitualis; si enim semel fuit actus ille condonatus, fuit etiam sublatum peccatum habituale: sicut ut offensa inter homines censeatur manere, debet nunquam fuisse condonata, & si quis post vel compensationem condignam, vel condonationem offensæ, nullâ novâ offensâ commissâ susceperet cum alio inimicitias, censeretur irrationabiliter irasci. Hoc argumentum, ut diximus, procedit, etiam admissio, quòd posset Deus voluntatem suam mutare; si enim hoc, sicut planè debet, negetur, argumentum absque omni controversiâ probat intentum.

IV.
Obicit. Quid-
am remitti
poterit pec-
catum condi-
tionatè,
nempe si
aliud non
commiserit.

Dices primò: Quare non potest Deus condonare alicui peccatum conditionatè, nempe si aliud non commiserit, vel si tale opus bonum post horam aut mensem fecerit, quo in casu, si denuò peccet, aut opus illud non impleat, peccatum redit, sicut inter homines liberantur aliqui à servitute sub conditione, ut ingrati dominis prioribus non sint, quod si fuerint, redit servitus, ergo & servitus peccati redire poterit ob ingratitudinem, casu quo sub tali conditione peccatum fuerit remissum.

V.
Remissio
conditionata
duplicitè
potest con-
tingere.

Respondetur, hanc remissionem conditionatam posse dupliciter contingere, primò, ita ut remissio tunc non detur, sed solum promittatur danda tali conditione de futuro positâ, sicut Sacerdos dicens absolvo te si cras restitueris, sicut tamen in exemplo hoc verbaliter sonent præfens, re tamen vera sunt de futuro, & idem est ac si diceret, absolvo te cras ubi restitueris, & in præfenti nulla datur remissio peccati per absolutio-

nem, ita nec in altero casu per condonationem, quæ verè tunc non ponitur, sed positâ conditione ponetur. Unde clarum est in hoc casu peccatum non reviviscere post tempus, cum toto illo tempore intermedio perfectè extiterit.

Si tamen peccatum semel fuerit remissum, ergo fuit sublatum & destructum, sicque redire non potest, tum quia nulla est causa, quæ possit illud reproducere, tum quia ipso facto quòd semel fuerit condonatum, perdit conceptum peccati habitualis, sicque etsi quis fingat Deum postea revocare suam condonationem, adhuc non erit peccatum habituale, cum efficere non possit ut sit actus non condonatus, seu nunquam condonatus. Aliud est de exemplo exemptionis à servitute, quæ juxta leges redit ob ingratitudinem; nec enim redit eadem servitus, sed alia, fundata in novâ voluntate, tum Domini, tum servi, & ipsius Reipublicæ. Sic etiam ratione ingratitudinis fit novum peccatum & novus titulus odii, quo Deus fertur in hominem illum, non tamen redit titulus antiquus.

VI.
Si peccatum
semel fuerit
remissum,
non potest
redire.

Dices secundò: Gratiâ est condonatio peccati, si ergo Deus statuat dare gratiam solum usque ad tale tempus, consequenter solum usque ad illud tempus condonaret peccatum, ergo post illud tempus redit. Hoc argumentum probat tertiam rationem pro nostrâ sententiâ, nempe peccatum habituale esse actum præteritum nunquam condonatum, alioqui non solum de possibili in casu aliquo metaphysico, sed de facto quoties quis de novo peccat mortaliter, omnia peccata prius remissa redirent, quod nec admittunt adversarii. Per hæc patet solutio objectionis; Deus enim potest de gratiâ illâ facere quod lubet, nunquam tamen efficiet ut idem peccatum redeat, cum efficere non possit ut nunquam fuerit condonatum, quamvis auferre eam possit in pœnam peccati alicujus postea commissi.

VII.
Obicit. Sta-
tuere potest
Deus dare
gratiam so-
lummodo ad
tempus.

Dices tertio cum Coninck citato: Etsi omnes Adæ posteri primo instanti, quo anima unitur corpori, infici debeant peccato originali, possit tamen Deum impedire quo minus tunc illud contrahant, sed solum in instanti nativitatis aut postea, ergo sicut potest Deus impedire vim peccati originalis, quo minus hominem inficiat, nisi positâ tali conditione, ita efficere similiter poterit, ut peccatum habituale, nisi positâ aliâ hujusmodi conditione, hominem non inficiat, & consequenter post tempus reviviscat.

VIII.
Obicit. Impe-
dire potest
Deus, quo
minus post-
eri Adami
peccatum
originale
contrahant
primo instā-
ti conceptionis.

Respondetur, latam esse disparitatem inter peccatum habituale & originale; hoc enim ut sit pendet à voluntate Dei elevantis homines ad finem supernaturalem, & facientis gratiam esse iis debitam: sicut ergo simpliciter pendet debitum habendi gratiam à voluntate Dei, & consequenter quod carentia gratiæ sit parvulus privatio, & peccatum originale, ita & efficere potest, ut pro tali solum tempore sit gratia debita, & illius carentia usque ad illud tempus sit mera negatio non privatio hoc sensu, & consequenter non peccatum usque ad illud tempus: at verò peccatum habituale nihil aliud est quàm actus præteritus non condonatus, & consequenter si sit hujusmodi actus, necessariò hominem inficiet & denominabit peccatorem. Quamvis autem parvulus ille peccaverit in Adamo, sicque toto illo tempore à conceptione ad nativitatem habuerit debitum contrahendi peccatum originale, non tamen propterea contraxit. Plura hæc de dicta sunt disp. 46 de Incarnatione, sect. 4. & 5. dum

IX.
Resp. osten-
dendo latam
esse dispari-
tatem inter
peccatum
originale &
habituale.

dum de exemptione Virginis à debito proximo peccati originalis, sine quibus nec vis hujus objectionis plenè intelligi potest, nec absolutionis.

X. Hæc responsio procedit supponendo opinionem, quod peccatum originale consistat in privatione gratiæ, quæ probabilis est, & satis inter Theologos frequens. Si tamen quis peccatum originale statuatur in actu Adami moraliter manente, dupliciter recentiores aliqui respondent argumento, primò, si anima crearetur aliquo tempore prius quam uniretur corpori, qui casus idem in se est cum illo, quem ponit Coninck, dicunt, si idem sit peccasse in Adamo ac contrahere peccatum originale, dicunt, inquam, illam animam toto tempore ante unionem cum corpore non esse infectam peccato originali, & hanc propositionem, *Hæc anima peccavit in Adamo*, licet sonet præteritum aut præsens, re tamen verà esse de futuro, & facere hunc sensum, hæc anima quando uniatur corpori contrahet peccatum, non minùs quam si physicè peccasset in Adamo: vel si quis retinere velit sensum præteritum, dicere poterit hanc animam peccasse in Adamo, id est quando Adamus peccavit positum esse titulum ratione cujus hæc anima, quando corpori uniatur, contrahet peccatum originale, qui sensus eodem recidit cum præcedente.

XL. Alius dicendi modus est, si anima crearetur ante unionem ad corpus, toto illo tempore antecedente unionem, fore eam maculatam ratione unionis secuturæ cum corpore: unde decre-

tum Dei statui debet hujusmodi, omnis anima, nem ad corpus quæ est per unionem ad corpus futura alicujus ex posteris Adæ contrahet peccatum originale. Si autem dicant Patres animas contrahere hoc peccatum per unionem ad corpus, est quia de facto nulla existit ante unionem, nil tamen obstat quin contrarium contingat, si Deus præter ordinarium cursum rerum, animam tempore prius crearet, quam uniret corpori.

Addo nihilominus, posse pœnam æternam XII. peccato mortali debitam aliquo modo redire; potest enim Deus illam remittere solum conditionatè, nempe si amplius non peccaverit, si tamen postea peccaverit, tunc Deus potest eum in æternum punire ob culpam prius remissam. In hoc tamen casu non redit intrinsecus reatus, qui nihil differt à peccato, quod non redit, sed hæc obligatio ad pœnam æternam provenit ab extrinseco, nempe à voluntate Dei, qui sub conditione solum statuit illum hominem ob peccatum illud non punire, nempe si iterum non peccaret; unde posito novo peccato fit iterum priori pœnæ obnoxius.

Disputari hîc solet à nonnullis, quæ pœna XIII. debeatur in inferno peccato veniali cum mortali conjuncto: item utrùm pœna temporalis peccato mortali remisso, aut veniali debita persolvatur in inferno, casu quo quis eâ non solutâ, in mortali decedat. Sed de his commodius postea.

XIII. Quam pœna peccato veniali cum mortali conjuncto debeatur in inferno.

DISPUTATIO NONAGESIMA.

De Reviviscentia Meritorum.

SECTIO PRIM A.

Utrum opera per peccatum mortificata reviviscant per Pœnitentiam?

I. **R**ECEPTUM adeo apud Theologos est, merita reviviscere, ut citra temeritatem negari non possit, Auctores gravissimi affirmant. Varia Scripturæ, Conciliorum & Patrum loca quæ ad hoc adferri passim solent, videri possunt apud Suarium relectione de reviviscentia meritorum, disp. primâ, sect. primâ & secundâ, Vasquez primâ secundæ, disp. ducentessimâ vigesimâ primâ, & hîc, quæst. octogesima nonâ, Coninck disput. secundâ de Pœnitentiâ, dub. vigesimo, Tannerum, Maratium, & alios, nos ex iis aliqua subijciemus.

II. Notandum verò cum Theologis communiter, tria operum nostrorum genera distingui posse, Mortifera, Mortua & Mortificata. Mortifera sunt, quæ vel vitam spiritualem auferunt, si mortalia sint, vel saltem nocent, si solum sint venialia. Mortua illa opera dicuntur, quæ ab homine in

statu peccati mortalis existente eliciuntur. Tandem Mortificata censentur illa, quæ ab homine in statu gratiæ existente elicita verè habebant vitam, licet per peccatum mortale subsequens, vitam quasi expeditam, seu vim perducendi homines ad beatitudinem amittant. Prima non reviviscunt, ut ostensum est: quod idem dicendum de secundis; esto enim mala non fuerint, reviviscere tamen non possunt, cum nihil reviviscere possit, nisi quod vitam habuit; reviviscere enim est vitam amissam recuperare. Tertium ergo operum genus reviviscere,

Probatur primò ex illo ad Galatas tertio, ubi III. lapsis Galatis sic loquitur Apostolus: *O insensati Galata, &c. deinde, Sic stulti estis, ut cum Spiritu caperitis, nunc carne consummemini, & statim ad rem nostram, Tanta passi estis sine causâ, si tamen sine causâ: quod propterea, ait Sanctus Hieronymus in hunc locum, dixit Apostolus, ut significaret eos, si respicerent priora merita per pœnitentiam recuperaturos. Confirmatur ex illo Joëlis secundo: Reddam vobis annos quos comedit locusta & bruchus, qui etiam locus à Sancto Hieronymo intelligitur de meritis per pœnitentiam recuperandis.*

Secundo